

РЕШЕНИЕ

№ 2957

гр. София, 28.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-A СЪСТАВ, в публично заседание на четиринадесети февруари през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Мариана Георгиева

Членове: Виолета Йовчева
Димитър Ковачев

при участието на секретаря Емилия М. Вукадинова
като разгледа докладваното от Виолета Йовчева Въззивно гражданско дело
№ 20211100509840 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. ГПК.

С решение от 06.03.2021г. по гр.д. № 42095/2019г. на СРС, ГО, 88 състав П.НА Р.Б. е осъдена да заплати на Е. Х. Ц. сумата 1 630 евро /с левова равностойност 3 188 лв./, представляваща обезщетение за причинените му неимуществени вреди, настъпили в резултат на незаконосъобразно задържане под стража във връзка с искане на съдебните власти на Бразилия за екстрадиция на Е. Х. Ц., въз основа на което са образувани пр. пр. № 14508/2018г. по описа на ВКП и пр. пр. № 21230/2018 г. по описа на СГП, ведно със законната лихва върху тази сума от датата на завеждане на исковата молба - 19.07.2019г. до окончателното изплащане, като е отхвърлен иска за заплащане на неимуществени вреди за разликата над 1 630 евро до пълния предявен размер от 4 000 евро, иска за претърпени имуществените вреди в размер на сумата 4800 евро, произтичащи от върнато от Е. Х. Ц. на дружество Z.G.U. възнаграждение за месец декември 2018 г., както и искът за претърпени имуществени вреди в размер на 1000 евро за заплатени два месечни наема по договор за наем от м. 11.2018 г. за апартамент, находящ се в гр. София, ул. „*****

Срещу решението в частта за отхвърляне на исковете е подадена въззивна жалба от ищеца Е. Х. Ц., с оплаквания за неговата неправилност. Поддържа се, че първоинстанционният съд неправилно е приел, че се претендират вреди единствено за периода на незаконосъобразното му задържане под стража. Сочи, че с петитума на исковата молба се претендира

обезщетение за всички неимуществени вреди, настъпили вследствие на задържането. Излага, че незаконното лишаване от свобода представлява основополагащ факт за възникналите болки и страдания, които надхвърлят периода на наложената мярка за неотклонение. Оспорва извода на районния съд за липса на причинно-следствена връзка между задържането и претендираните имуществени вреди от връщане на трудовото му възнаграждение за м. декември 2018г. Излага, че не е могъл да полага труд през м. декември поради наложената мярка задържане под стража, както и поради факта, че след освобождаването му от ареста, не са му били възстановени служебния му лаптоп и мобилен телефон, като му е била наложена забрана да напуска страната. Твърди, че в конкретния случай е без значение характера на правоотношението, по което е извършвал дейността си на управител на дружеството Z.G.U. – по трудов договор или договор за поръчка, както и обстоятелството, че е бил едноличен собственик на капитала. Сочи, че неправилно първоинстанционният съд е приел, че заповедта за напускане на страната била законосъобразна. Поддържа, че поради упражнената спрямо него процесуална принуда, е следвало да остане на територията на Република България в периода м.12.2018г. – м.01.2019г., поради което му се наложило да ползва жилище под наем. Моли съда да отмени решението в обжалваната част и да уважи предявените от него искове в цялост.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК ответникът П.НА Р.Б. не е подал отговор на въззивната жалба. В открито съдебно заседание пред въззивния съд излага съображения за неоснователност на жалбата.

Решението в частта, с която е уважен иска за неимуществени вреди до размера на сумата 3 188 лв., е влязло в сила като необжалвано.

Софийски градски съд, като обсъди събраните по делото доказателства, становищата и доводите на страните, съгласно разпоредбата на чл. 235, ал. 2 от ГПК, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Жалбите са подадени в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК, поради което са допустими.

Съгласно чл. 269 ГПК, въззивният съд проверява правилността на първоинстанционното решение само в рамките на релевираните оплаквания, а служебно следва да ограничи проверката си само за валидност, допустимост на решението в обжалваната част, както и спазване на императивните норми на материалния закон /т. 1 на Тълкувателно решение № 1/09.12.2013г. по тълк.д. № 1/2013г., ОСГТК на ВКС/.

Първоинстанционното решение е валидно и допустимо в обжалваната част.

Производството е образувано по предявени от Е. Х. Ц. срещу П.НА Р.Б., с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 1 от ЗОДОВ за заплащане на сумата 4 000 евро, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в резултат на законосъобразно задържане под стража във връзка с искане на съдебните власти на Бразилия за екстрадиция на Е. Х. Ц., въз основа на което са образувани пр. пр. № 14508/2018г. по описа на ВКП и пр. пр. № 21230/2018

г. по описа на СГП, сумата 4 800 евро - обезщетение за имуществени вреди от върнато от Е. Х. Ц. на дружество Z.G.U. възнаграждение за месец декември 2018г., както и за заплащане на сумата 1 000 евро, представляваща обезщетение за имуществени вреди от заплатени два месечни наема по договор за наем от м. 11.2018г. за апартамент, находящ се в гр. София, ул. „*****“ ведно със законната лихва върху тези суми от датата на завеждане на исковата молба - 19.07.2019 г. до окончателното им изплащане.

В отговора на исковата молба са направени възражения за недоказаност на твърдените от ищеца неимуществени вреди във връзка със задържането. Ответникът е оспорил размера на претендираното обезщетение като прекомерен, несъобразен с търпените от ищеца вреди, изискването за справедливост и икономическия стандарт в страната.

Съгласно чл. 2, ал. 1, т. 1 ЗОДОВ, Държавата отговаря за вредите, причинени на граждани от разследващите органи, прокуратурата или съда, при: задържане под стража, включително като мярка за неотклонение, домашен арест, когато са били отменени, прилагане от съда на задължително настаняване и лечение или принудителни медицински мерки, когато те бъдат отменени, както и при всички други случаи на лишаване от свобода в нарушение на чл. 5, § 1 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, съставена в Рим на 4 ноември 1950г., ратифицирана със закон - ДВ, бр. 66 от 1992 г., обн., ДВ, бр. 80 от 1992 г.; изм., бр. 137 от 1998 г.; попр., бр. 97 от 1999 г. и бр. 38 от 2010 г., /"Конвенцията"/.

Установено е по делото, че на 26.11.2018г. Е. Х. Ц. е задържан от органите на полицията по реда на чл. 72, ал. 1, т. 6 ЗМВР за срок от 24 часа на основание постъпило писмо от с изх. № А- 34898/27.11.2017г., с искане на съдебните власти на Бразилия за временното му задържане с цел екстрадиция.

С постановление по пр. пр. № 14508/2018г. по описа на ВКП, ищецът е задържан за срок от 72 часа, считано от 22.30 ч. на 27.11.2018 г. - датата на изтичане на 24-часовото му полицейско задържане с цел екстрадицията му в Бразилия. Престъплението, за което е издирвано лицето от съдебните власти на Бразилия, е пране на пари, укриване на стоки и ценни книжа, за което престъпление му е наложено наказание 15 год., 4 месеца и 10 дни „лишаване от свобода“, съобразно присъда № 0005408-63.2016.4.05.8300, издадена на 07.05.2007г. от Криминалния съд в Pernambuco, Бразилия.

С определение от 28.11.2018г. по н. ч. д. № 5407/2018, 21 състав на СГС, на ищеца е била наложена мярка „задържане под стража“ до пристигане на официална молба за екстрадиция от бразилските власти. С определение от 04.12.2018г. по в. н. ч. д. № 1604/2018г., Софийски апелативен съд е изменил наложената мярка, като определил срок на задържането - четиридесет дни.

С писмо с изх. № 99-Е-268/18 от 30.11.2018 г. на Министъра на правосъдието, получено по факс във ВКП на 30.11.2018г. и на хартиен носител на 03.12.2018г. с вх. № 65600 на ВКП е уведомена ВКП, че по случая не е установена взаимност. С постановление от 14.12.2018г. по пр. пр. № 21230/2018г. по описа на СГП, е взета спрямо Е. Х. Ц. мярка за процесуална принуда „Забрана за напускане на пределите на Република България“. С

определение от 14.12.2018г. по н. ч. д. № 5569/2018г. по описа на СГС, мярката „задържане под стража” спрямо ищеца, е била изменена в „домашен арест”, а с окончателно протоколно определение от 20.12.2018г. по в. н. ч. д. № 1701/2018г. по описа на САС, мярката „задържане под стража” е изменена и ищецът е бил освободен.

С постановление от 24.01.2019г. по пр. пр. № 21230/2018 . по описа на СГП е отменена взетата мярка за процесуална принуда „Забрана за напускане на пределите на Република България“ на Е. Х. Ц..

Спорните между страните въпроси, повдигнати с въззивната жалба, са свързани със следващото се обезщетение за репарирането на търпените от ищеца неимуществени вреди от неговото незаконно задържане, както и настъпването на твърдени от него имуществени вреди в причинна връзка с наложените му мерки на процесуална принуда. Решението не е обжалвано в частта за уважаване на иска за неимуществени вреди, поради което изводите на първоинстанционния съд за противоправността в поведение на органите на прокуратурата във връзка със задържането на ищеца, както и настъпилите за него неимуществени вреди, следва да бъдат зачетени от настоящия съдебен състав.

По отношение на размера на дължимото обезщетение, съгласно разпоредбата на чл. 52 ЗЗД, обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Съгласно ППВС № 4/1968 г. понятието "справедливост" по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне на размера на обезщетението. Такива обстоятелства са вида, характера, интензитета и продължителността на увреждането на ищеца. Конкретно при исковите по чл. 2, ал. 1, т. 3 /предишна т. 2/ ЗОДОВ такива обстоятелства за определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди са: тежестта на повдигнатото обвинение, дали то е за едно или за няколко отделни престъпления, дали ищецът е оправдан по всички обвинения или по част от тях, а по други е осъден; продължителността на наказателното производство, включително дали то е в рамките или надхвърля разумните срокове за провеждането му; вида на взетата мярка за неотклонение, другите наложени на ищеца ограничения в рамките на наказателното производство; както и по какъв начин всичко това се е отразило на ищеца - има ли влошаване на здравословното му състояние и в каква степен и от какъв вид е то, отражението в личната емоционална сфера на ищеца и върху социалните му контакти, конкретните преживявания на ищеца, и изобщо - цялостното отражение на предприетото наказателно производство върху ищеца с оглед личността му и начина на живот. Обезщетението за неимуществени вреди от деликта по чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ се определя глобално- за всички претърпени неимуществени вреди от този деликт. В този смисъл е и константната съдебна практика - решение № 3/13.02.2012г. по гр. д. № 637/2011 г. на III-то гр. отд. на ВКС, решение № 377/22.06.2010 г. по гр. д. № 1381/2009 г. на IV-то гр. отд. на ВКС, решение № 57/9.02.2016 г. по гр. д. № 4641/2015 г. IV-то г.о. на ВКС.

При определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди в случая следва да бъдат съобразени продължителността на взетите по отношение на ищеца мерки на процесуална принуда - „задържане под стража“ и „домашен арест“ общо за периода от 22.30 часа на 27.11.2018г. до 20.12.2018г. Въззивният съдебен състав споделя изводите на СРС, че за целия посочен период е налице нарушение на основното право на свобода и сигурност на личността по чл. 5, ал. 1, б. „f“ от ЕКЗПЧ. Същественото в случая е, че се касае за производство по временно задържане за целите на екстрадицията по чл. 13 ЗЕЕЗА, което обаче съгласно мотивите на САС, изменил впоследствие мярката на процесуална принуда, е проведено при изначална липса на предпоставките на чл. 4 ЗЕЕЗА /наличие на международен договор или при условията на взаимност/, т.е. екстрадицията е била принципно невъзможна и временното задържане принципно е неоправдано. Следователно задържането му е било постановено по производство по екстрадиция, което се е водело при начална липса на основание за признаване на българския съд по ЗЕЕЗА. Прокуратурата е била уведомена за липса на взаимност още на 30.11.2018г., когато е получила писмо от Министерството на правосъдието по факс и отново на 04.12.2018г., когато е получила писмото на хартиен носител. Въпреки това, от страна на Прокуратурата не са предприети никакви мерки и тя е продължила да поддържа нуждата от временно задържане на ищеца

Следва да се бъдат съобразени и възрастта на ищеца - 66 години; обстоятелството, че задържането е в чужда държава и ищецът не е могъл да разчита на помощта и подкрепата на своите близки. Отделно производството е било водено на език, който той не разбира и въпреки използването на преводач, е съществувала несигурност за хода и случващото се по време на делото, което е допринесло за преживения психологически стрес. Следва да бъдат отчетени и претърпените негативни емоции във връзка с начина на задържането – внезапно при пристигане на летище София и настъпилите промени при ищеца, които се установяват от събраните по делото свидетелски показания на свидетелите Ц. и Юнг след задържането. Ищецът е изпитвал силно безпокойство, наблюдавали се нехарактерни изблици на агресия, сънят му бил нарушен, променил се, затворил се в себе си, нямал желание да се вижда с околните. Станал нерешителен и твърде загрижен за сигурността, което влияело по негативен начин на търговската дейност на компанията му.

При съобразяване на горепосочените обстоятелства и обществено-икономическите отношения в страната към процесния период, съдът намира, че пълният предявен размер от 7 823. 32 лв. /левава равностойност на 4000 евро/, съставлява справедлив паричен еквивалент на претърпените от ищеца неимуществени вреди. С оглед връзката на увреждането с Република България, съдът намира, че обезщетението следва да бъде определено в местната за страната валута – български лева, а не в заявената в исковата молба - евро. Обстоятелството, че претенцията е предявена в евро, не е пречка съдът да я превалутира с решението си, при съответно приложение на ТР № 4/2014г. от 29.04.2015 г. на ОСГТК на ВКС.

По отношение на иска за заплащане на обезщетение за имуществени вреди в размер на възнаграждение по договор за управление за м.12.2018г., съдът намира следното:

Съгласно представената по делото справка /л. 64/, ищецът е бил вписан като едноличен собственик на капитала и управител на Z.G.U. – регистрирано във Федерална Република Германия търговско дружество. Представен е и анекс от 18.05.2016г. към договор за управление от 08.08.1998г., с който е уговорено месечно възнаграждение от 4 800 евро, считано от 01.07.2018г. На 03.12.2018г. на ищеца е било изплатено възнаграждение в посочения размер за м. декември 2018г. На 29.05.2019г. той е превел по банкова сметка на дружеството сумата 4 840 евро, с посочено основание „връщане на заплата декември 2019“.

Настоящият съдебен състав намира, че по делото не е доказана пряка причинна връзка между задържането на ищеца по реда на чл. 13 от ЗЕЕЗА и връщането на възнаграждението за месец декември 2018г. По делото не се установява възникването на основание за връщането на тази сума. По силата на договора за управление не възниква трудово правоотношение и поначало за управителя не съществува задължение да извършва действията по управление в определено работно време. Такова би могло да бъде договорено между страните по договора, но в конкретния случай няма данни за това. Не се установяват и други уговорки, предвиждащи неизплащане или удържане на част от възнаграждението при неизпълнение на задълженията по договора за определен период. От друга страна, отговорността на управителя следва да бъде ангажирана от самото дружество, респ. негов орган, като в случая не е налице акт в тази насока. Ето защо по делото не е установено основанието за връщане на процесното възнаграждение. Следва да се отбележи, че ищецът, наред с качеството си на управител, е и едноличен собственик на капитала на дружество и изпълнява самостоятелно функциите на негов волеформиращ орган. Евентуално решение за удържане на възнаграждението във всеки случай би било негово, което прекъсва причинно-следствената връзка с търпяното увреждане. Действително, търговската дейност на Z.G.U. би била негативно повлияна от задържането на ищеца, като това от своя страна е от естеството да предизвика вреди за него като едноличен собственик на капитала. Тези вреди, техният характер и размер и причинна връзка с предприетите срещу ищеца процесуални действия обаче следва да бъдат установени по делото. Възнаграждението е възстановено повече от пет месеца след заплащането му и по-малко от два месеца от завеждане на исковата молба. Предвид изложеното, предявеният иск се явява неоснователен и недоказан, както правилно е приел и първоинстанционният съд.

По отношение на иска за заплащане на обезщетение за имуществени вреди в размер на сумата 1000 евро за заплатени два месечни наема, съдът намира следното:

По делото е представен договор за наем от 28.11.2018г./с поправка на датата/, с който Т.Г. е предоставил на ищеца Е. Х. Ц. ползването върху апартамент, находящ се в гр. София, ул. „*****“ при уговорена месечна

наемна цена от 500 евро. Уговорен е срок на договора от 2 месеца, считано от 26.11.2018г. Настоящият съдебен състав намира, че не се установява причинна връзка между извършените от ищеца разходи за наем и предприетите срещу него мерки на процесуална принуда. Към момента на сключване на договора – 28.11.2018г. той не е могъл да предполага, че престоят му в Република България ще продължи 2 месеца. Забраната за напускане на страната е била наложена едва на 14.12.2018г. и не може да обоснове като причина за сключване на договора. От друга страна, първоначално посочената в него дата е ръкописно поправена на 28.11.2018г., която поправка съдът цени по реда на чл. 178, ал. 2 от ГПК. Същевременно в договора е посочено, че има действие от 26.11.2018г. – денят на пристигането на ищеца в страната и последващото му задържане. Това създава вероятност, че проектът на договора е бил изготвен във връзка с планиран престой на ищеца в Република България. За обстоятелството, че ищецът е имал намерение да остане на територията на страната за известен период от време може да се съди и от изложеното във въззивната жалба, където е посочено, че той е възнамерявал да остане в гр. София през целия м. декември 2018г. По делото няма данни той да е организиран друг вид настаняване с оглед престоя му в България – в хотел или друг частен имот. Предвид изложеното, не може се приеме еднозначно, че договорът за наем е сключен единствено с оглед процесното производство по екстрадиция. Следователно ищецът не е установил в условията на пълно и главно доказване причинната връзка между разходите за заплатен наем и взетите по отношение на него мерки на процесуална принуда.

От друга страна, следва да се посочи, че вредите, търпени във връзка с наложената забрана за напускане на страната, не попадат в обхвата на чл. 2, ал. 1, т. 1, нито в някоя от останалите хипотези по чл. 2 от ЗОДОВ. По тази причина, ищецът не може да се ползва от специалния съдопроизводствен ред по ЗОДОВ.

Крайните изводи на двете инстанции частично не съвпадат, поради което първоинстанционното решение следва да бъде отменено в частта, с която е отхвърлен предявения иск за заплащане на неимуществени вреди за разликата над 3 188 лв. до размера на сумата от 7 823. 32 лв., като ответникът бъде осъден да заплати допълнително сумата 4 635. 32 лв. В останалата обжалвана част за отхвърляне на исковете решението следва да бъде потвърдено.

При този изход на спора, право на разноски има въззивника съобразно уважената част от иска. За първоинстанционното производство ищецът има право на разноски в общ размер на 842. 20 лв. – държавна такса, депозит за вещо лице, възнаграждение за преводи и адвокатско възнаграждение, като следва да му бъдат присъдени допълнително разноски от още 501. 42 лв.

Въззивникът претендира заплащане на адвокатско възнаграждение в размер на сумата от 1955. 83 лв. за настоящата инстанция. Въззиваемият-ответник е направил своевременно възражение за прекомерност по чл. 78, ал. 5 от ГПК, което съдът намира за основателно, доколкото фактическата и правна сложност на делото, както и броят и естеството на извършените от

процесуални действия, не налагат заплащането на адвокатски хонорар над минималния, възлизащ на 1 009.37 лв., определен по реда на чл. 7, ал. 2 от Наредба № 1 от 09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения на база обжалвания интерес от 15 979. 13 лв. Ето защо на въззивника следва да се присъдят разноси в общ размер от 297. 80 лв., от които 5 лв. държавна такса и 292. 80 лв. – адвокатско възнаграждение, съобразно уважената част от въззивната жалба.

Въззиваемата страна не е направила искане за присъждане на разноси.

Така мотивиран, Софийски градски съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение от 06.03.2021г. по гр.д. № 42095/2019 г. на СРС, ГО, 88 състав в обжалваната **ЧАСТ**, с която е отхвърлен предявения от Е. Х. Ц. срещу П.НА Р.Б. иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 1 от ЗОДОВ за заплащане на разликата над сумата 1650 евро /с левова равностойност 3 188 лв./ до пълния предявен размер от 4000 евро /с левова равностойност 7 823. 32 лв./ - обезщетение за неимуществени вреди от незаконосъобразно задържане под стража във връзка с искане на съдебните власти на Бразилия за екстрадиция на Е. Х. Ц., въз основа на което са образувани пр. пр. № 14508/2018г. по описа на ВКП и пр. пр. № 21230/2018г. по описа на СГП, ведно със законната лихва върху тази сума от датата на завеждане на исковата молба - 19.07.2019 г. до окончателното ☐ изплащане и вместо него **ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА Прокуратура на Република България, гр. София, бул. "*****" да заплати на Е. Х. Ц., роден на *****г., гражданин на Федерална Република Германия, лична карта номер *****, на основание чл. 2, ал. 1, т. 1 от ЗОДОВ, допълнително сумата 4 635. 32 лв. - обезщетение за неимуществени вреди от незаконосъобразно задържане под стража във връзка с искане на съдебните власти на Бразилия за екстрадиция на Е. Х. Ц., въз основа на което са образувани пр. пр. № 14508/2018 г. по описа на ВКП и пр. пр. № 21230/2018 г. по описа на СГП, ведно със законната лихва върху тази сума от 19.07.2019г. до окончателното изплащане.

ПОТВЪРЖДАВА решение от 06.03.2021 г. по гр.д. № 42095/2019 г. на СРС, ГО, 88 състав в останалата обжалвана част за отхвърляне на исковете.

ОСЪЖДА П.НА Р.Б. да заплати на Е. Х. Ц., роден на ***** г., гражданин на Федерална Република Германия, лична карта номер *****, на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ, сумата 501. 42 лв. – допълнително разноси за СРС и сумата от 297. 81 лв. – разноси за въззивната инстанция.

Решението в частта, с която П.НА Р.Б. е осъдена да заплати на Е. Х. Ц. сумата 3 188 лв., е влязло в сила, като необжалвано.

РЕШЕНИЕТО в частта за иска за присъждане на обезщетение на неимуществени вреди и и на иска за имуществени вреди, произтичащи от върнатото от ищеца възнаграждение по договор за управление подлежи на касационно обжалване в 1- месечен срок от съобщенията до страните пред ВКС, при условията на чл. 280, ал. 1 и 2 ГПК, а в останалата част решението не подлежи на касационно обжалване, на основание чл. 280, ал. 3 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____